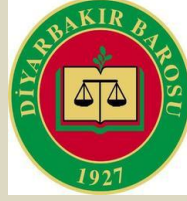

DIYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

SİLVAN OLAYLARI

İNCELEME RAPORU

26 Ağustos 2015

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU**

OLAY

Diyarbakır İli Silvan ilçesinde günlerce yaşanan gerilimin ardından Diyarbakır Valiliği tarafından 18 Ağustos günü saat 01.00'den itibaren süresiz olarak sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Yasağı takriben aynı saatlerde ilçeye ilave güvenlik gücü ile askeri tank ve zırhlı araçlar sevk edilmiştir. Diyarbakır Valiliğinin 19.08.2015 tarihli basın açıklamasına göre Özel Harekat ve diğer birimlerden oluştuğu belirtilen toplam 700 kişilik güvenlik güçleri, sabah saat 05.00'ten itibaren ilçenin tamamını kapsayacak şekilde operasyon düzenlemiştir. Operasyon gerçekleştiği saatlerden itibaren ilçede elektrik, internet, su ve mobil şebekelerinde kesinti gerçekleştirilmiş, ilçeye giriş çıkışlar ise güvenlik güçleri tarafından ilçenin giriş ve çıkışlarına kurulan kontrol noktaları ile engellenmiştir.

İlçede polis operasyonu sırasında, ev ve işyerleri kurşunlanmış, sivil yurttaşların can ve mal güvenliklerini tehdit edecek şekilde hak ihlalleri meydana gelmiştir. Operasyon sırasında 1 yurttaş, polisin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirmiştir.

HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI

Polis operasyonunun gerçekleştiği 18 Ağustos günü, sivil toplum örgütlerinden oluşan bir heyet ilçeye giriş yapma talebiyle Diyarbakır Valiliği ile görüşmelerde bulunmuş, ancak bu talep Valilik tarafından ilçede sokağa çıkma yasağının ilan edilmiş olması ve güvenlik gerekçeleri ile reddedilmiştir.

Ertesi gün polis operasyonunun sona ermesi ve sokağa çıkma yasağının kaldırıldığı ilan edilmesi ardından, bir heyet oluşturularak ilçede meydana gelen yaşam hakkı ihlallerini yerinde tespit etmek ve incelemelerde bulunmak amacıyla, 20 Ağustos 2015 tarihinde ilçe merkezine gidilmiştir.

Heyet içerisinde yer alan Sivil Toplum Örgütü ve Meslek Odaları:

- İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi**
- Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Diyarbakır Temsilciliği**
- Diyarbakır Barosu**
- Mezopotamya Hukukçular Derneği (MHD) Diyarbakır Şubesi**
- Diyarbakır Tabip Odası**

İlçe merkezinde incelemelerde bulunan heyet üyeleri, polis operasyonunun ardından kentte meydana gelen tahribata ilişkin izlenimlerde bulunmuş, operasyon sırasında can ve mal tehdidi ile karşılaşan yurttaşlar, Silvan'daki sivil toplum kuruluşları, yaşamını yitiren sivil yurttaşın ailesi, Silvan Belediyesi, Silvan Kaymakamlığı ve Silvan Cumhuriyet Başsavcılığı yetkilileri ile görüşmelerde bulunmuştur.

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU**

OLAYLARDA YAŞANAN CAN KAYBI VE YARALANANLAR

Olaylar sırasında, Özel Harekat Timleri tarafından açılan ateş sonucu, 25 yaşındaki Serhat Bilen isimli bir yurttaş yaşamını yitirmiştir.

Olay sırasında, 80 yaşındaki Hanife Durak isimli kadın, atılan el bombaları ve çatışma gerilimi nedeniyle geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

Olaylar sırasında, 60 yaşındaki Veysi Toraman isimli yurttaş, atılan el bombaları ve çatışma gerilimi nedeniyle geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

Olaylar sırasında Mescit Mahallesinde bulunan evinin önünde oturan 20 yaşındaki Handan Altunterin isimli genç kadın, açılan ateş sonucu bacağından yaralandı.

Olaylar sırasında, Ayşe Topdemir isimli kadın, açılan ateş sonucu, boynundan yaralandı.

Olaylar sırasında, 24 yaşındaki İsmail Bozkurt isimli yurttaş, patlayan bir bombadan etkilenmesi sonucu yaralandı. Bozkurt, Batman Özel Hastanesine götürülerek tedavi altına alındı.

HEYETİMİZCE OLAYLARDA HAK İHLALİNE MARUZ KALAN VE/VEYA OLAYLARA TANIK OLAN BİR KISIM YURTTAŞLARIN İZLENİMLERİ

Mehmet Mehdi Avşar

Biz köydeydik. Bahar ve yaz aylarında kalıyoruz. Haberimiz yoktu. Evimize girmişler, perişan etmişler. Polisler içeri girip, çelik kapıyı kırmışlar. İçerde hasar var. Her şeyi dağıtmışlar. İçeri girip insanları aramışlar. Binanın içerisinde kimse yoktu. Çatılara yerleşmişlerdi, çok silah sıktılar. Bir gerilla öldürülmüş. Burada değildiler, dama gelmişler. Orda vurulmuş.

Abdulhalim Tuncay

Biz yatıyorduk. Saat 05.20'de kepçe sesleri gelmeye başladı. Daha sonra karşı karşıya geldiklerinde, olaylar başladı. Önce onlara tüfeklerle ve bombalarla vurmaya başladılar. Daha sonra karşılıklı çatışmaya başladılar. 3 buçuk saat sürdü. Kurşunların geliş yönünden anlayabildiğimiz kadarıyla Zembilfroş kalesinden 10-15 polis giriş yaptılar. Konuşma seslerini duyuyordu. Ama silahlardan dolayı ne dedikleri anlaşılıyordu. 2 gün burada

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

mahsur kaldık. Ekmeksiz, susuz kalmış, dışarı çıkamıyorduk. Elektrik ve telefon yoktu. Hem meraklıydık, hem de merak ediliyorduk. Bir kişi burada öldürüldü. İşte kanı da ordadır. Ama kimdi bilmiyorduk.

Kerem Sönecek

Biz evdeydik. Sesler gelmeye başlayınca, artık gelmedik, dışarı çıkmadık. Daha sonra milletvekilleri ve Gültan Kışanak geldi dediklerinde, o zaman dükkanlarımıza bakmaya geldik. Dün dükkanımızı açtık, bu gün hala bu parçaları(heyetimize boş mermi kovanları ve roket atar kovanlarını göstererek) topluyoruz. Çatışmalar sırasında evdeydik. Sokaklarda bulunan sivillere 'evinizi girin' diyorlardı. Ateş açabilmek için öyle söylüyorlardı. Kimse zaten korkudan dışarı çıkamıyordu. Gazeteci Ferhat Parlak var, ona da ateş etmişlerdi. Olayları görüntülemek isterken, onu da uyarıp ateş etmişler. Sivil mivil hiç fark etmiyordu onlar için. Kimi görseler sıkıyorlardı. Hepsi Özel Harekatçıydı, her yere konuşlanmışlardı. Bazıları arabalarından inmiyordu, bazıları maskeliydi. Hiçbirini göremiyorduk. Keskin nişancıları vardı. Damları gördünüz, her yeri taramışlar. İyi ki üst katlardaki evlerde kimse yoktu, bu evlerde kim olsaydı, sağ kalmazdı. Orda sivil var mı yok mu? Hiç umurlarında bile değildi.

Hamza Birtane

3 tane siyah plakasız cip ve içinde özel hareket timleri vardı. Önümde durup, 'içeri gir' dediler. 'Burada vahşet var, kardeşlerimiz öldürülüyor, nasıl içeri gireyim' dedim. Ben öyle dediğim için, içlerinden biri çıkıp birden bire rastgele ateş etmeye başladı. İki kurşun önüme düştü. Kendimi duvarın dibine attım. Gençlerde onlara taşlarla karşılık veriyordu. Saldırı görüntülerini epey kaydedildi gençler tarafından, o görüntüler var.

Mehmet Şah Dönmez

Dayımın ve yeğenim dükkanları burada. İşte buradan ateş etmişler, buraya da düşmüş. Bu duvarımızda 13 tane mermi izi var. Biz evde değildik, evimizde kimse yoktu. Önceki akşam burayı taradıklarında, kızımın yattığı yere düşmüş mermiler. Camların çoğu, mermilerden dolayı kırılmış. Bakın işte mermiler burada.

Ömer Yıldız - (21 SB 114 plakalı kamyonet sahibi)

Yüzü kapalı eylemci bir grup, arabanın kontağını aldılar benden. Daha sonra burayı kazdıklarını gördüm. Ön taraf kapalıydı ve arabada bu ortadaydı. Araba bu hale nasıl geldi bilmiyorum. İlk iki gün 5-6 kurşun izi vardı üzerinde. Onun dışında bir şey görmedim. Daha sonra çocuğum gelip, 'baba arabayı filan yere çekmişler, araba haşat olmuş' dedi. Dün gelip baktım, arabayı bu halde gördüm.

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

Mehmet Salih Çiçek

Bir hafta önce evimizden çıkıp gittik. Pazartesi gelip çocuklarımın elbiselerini alıp, Malabadiye götürdüm. Can güvenliğimiz yoktu, zaten telefon şebekeleri de çekmiyordu. Salı akşamı bizde geldik. Gelip baktık, ev bu hale gelmiş. Eğer biz evde olsaydık, kurtulamazdık, bizi öldürebilirlerdi. Kurtulmak imkansız olurdu. Maddi olarak 50-60 milyara yakın zararımız var. 10 tane pencere var, hepsi aşığı inmiş.

Mehmet Güven

Ben burada değimdim. Bir şey görmedim. Zararımız çok var. Dükkan korpüle gitmiş. Kalan şeyler içinde ne diyebilirim ki? Yani çok geçirmiş durumdayız. Allah şükür ki can gitmedi, mal gelir ama can gelmez.

İsmi öğrenilemeyen bir tanık

İlk gün evdeydim. Sabah uyandıığımızda evi bırakıp kaçtık. Dün geldim. Evin ön ve arka taraflarından mermi izleri var. Her tarafta var. Belediye anons yapmayana, ortalık sakinleşmeyene kadar gelmeye korkuyordum. Her köy köylere kaçmıştı zaten.

Süphan Küreci

Sabah uyandığında saat 05.00, hiçbir şey yoktu. Oturup, bir sigara içtim. O esnada sesler geldi. Ben çocukları alıp, kapıyı açtım. 'İmdat! Ev yanıyor. Yol verin çıkacağız' dedim. Ateş kestiler. Bizde aşığı doğru koştuk. Artık eve gelmedik. Evvvelsi gün sabah geldiğimde ev bu haldeydi. Ateş eden polislerdi. Burada 3 tane araçları vardı. Ateş ediyorlardı. Evin bir bölümündeki yangını, ben kendim söndürdüm. Evi taradıklarında yıkılacak sandım. Çocukları alıp, 'canımızı kurtaralım' dedim. Ben pencereden bağıryordum, ama ateş etmeye devam ediyorlardı. Öncesinde karşılıklı çatışma sesi vardı. Ama bu sokakta onlara ateş eden kimseyi görmedim. Rast gele ateş açıyorlardı.

Süphan Küreci'nin eşi

3 çocuk, eşim ve ben evdeydik. Onlara bir şey olmasın diye çocukları evin bir köşesine sakladık. Kendimi çocuklarımın üzerine atıp, onları korumaya çalışıyordum. Ateş etmeye devam ediyorlardı. Sonra ev tutuşunca, kapıya çıktık. Eşim 'yanıyoruz' diye bağırmaya başladı. Artık ölmeyi göze alıp sokağa çıktık ve kaçmaya başladık. Ateş etmeyi kesmiyorlardı. Durmadan ateş ediyorlardı. 3 saate yakın burada (heyetimize evin koridor kısmını gösterecek)rehin kaldık. Çocuğum iki gündür uyumuyor. Sabaha kadar oturup 'Anne, baba neredesiniz' diye bağıryor.

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU**

Hasan Gündüz

Mescit mahallesinde oturuyorum. Silah sesleri geldiğinde çocuklarla beraber banyo tarafına geldik. Evde misafirlerimde vardı. İki saate yakın silah sesleri susmadı. Pencereden baktım, kimsenin olmadığını görünce çocukları dışarı çıkardım. Dışarıda kimse yoktu. Zaten kimse olmadığı için dışarı çıktım. İçerdeyken sadece silah sesleri duyuyordum ve bizim eve sıkıldığını biliyordum. Ama kim, nereden ateş ediyordu görmedim. Tarandık. Duvarlarda mermi izlerinin görüyorsunuz zaten. Hiç uyarı yapılmıyordu. Ben bir ara bağırdım 'sivil var' diye. 2 saat içerde mahsur kaldık.

Hasan Gündüz'ün eşi

Tarama bittikten sonra polis anons yaptı ve bütün mahalleye 'siz bunu hak ediyorsunuz, başınıza gelenleri hak ediyorsunuz' dedi. Tarama bittiğinde de birbirlerine 'hepimize kolay gelsin' diyorlardı.

Hanifi Çalak

Ben şu penceredeydim. Kobra, gelip şu direğin önüne girdi ve ateş etmeye başladı. Karşımızdaki bütün evlere ateş ederek, tahrip etti. Sonra bize doğru geldi. Bütün dükkanlara ateş etmeye başladı. Tekel mahallesine 6 araçla geldiler sanırım. Kepçe de önlerindeydi. Arabamı önüne katıp sağa sola, direğe duvara vurmaya başladı. Parçalayıp getirip buraya attı. Ben izliyordum. Artık dayanamadım ve dışarıya çıktım. Köşe başındaki kobradan bana ateş ettiler. Camlar kırıldı ve ben üzerine düştüm. Güç bela kendimi tekrardan içeriye attım. Birkaç mermide içeriye isabet etti. Adamlar bizi öldürmeye gelmişti. Pencere bırakmadılar bizde, hiçbir şey bırakmadılar. Evleri taradılar, sonrada bizi geçip gittiler. Evleri taradıkları sırada 'Allah-u Ekber' diye tekbir getiriyorlardı ve Ölürüm Türkiye'm marşları söylüyorlardı. Sadece ben değil, bütün mahalle gördü bunu. Birde arabamı hırpalayan kepçeci'nin yanına gelen rütbeli bir komutan, ona 'kazan mübarek olsun' dedi. Bi de 'benzin yok mu?' diye bağırmaya başladı. Belli ki yapmak istiyorlardı. Bütün bunları bizzat duydum. Bunlarda iman, din yoktu.

Vedat Kara – (21 SA 250 Plakalı aracın sahibi)

Zaten evden çıkamıyorduk. Arabamız buradaydı. Hep buraya bırakıyorduk. Silahlarla bu hale getirmişler. Buraya ateş ettiler. Mermi izleri üzerinde görünüyor. Taradıktan sonra da, yakmışlar.

Yaşamın yitiren Serhat Bilen isimli yurttaşın babası

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU**

93'te buradan ayrıldık. Adana'da, metropolde, İstanbul'da yaşadık. Buraya bir yıl önce geri döndük. Çok çalışkan bir insandı ve silaha düşmandı. Silahları sevmiyordu. Ancak O'nda insanlık ve yurtseverlik ruhu vardı. O da halkının içersinde öncülük yapmak istiyordu. Siyaset ve gençlik açısından bu mücadeleye emeğini katmak istiyordu. Ancak 7 Haziran seçimlerinde bütün Kürtler, demokratlar, aydınlar, herkes bir kürsü uğruna Tayip Erdoğan'ın hedefi haline geldi. Doğrusu biz Türk'lerin düşmanı değiliz. Artık çocuklarımızı ölmesini istemiyoruz. Bu coğrafya'daki çocukların eline silah değil, kalem almalarını istiyoruz. Hukuk okusunlar, başka şeyler okusunlar. O'nun amacında oydu ama maalesef bırakmadılar. Onu vasiyetiydi, ağlamayacağım.

RESMİ YETKİLİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Murat Kütük - (Silvan Kaymakamı)

Heyetimiz ile kaymakam Murat Kütük arasında yapılan görüşmede, ilçede yapılan inceleme ve tespitler aktarılmış ve duyulan kaygılar dile getirilmiştir. Özellikle, güvenlik güçlerinin operasyon sırasında sivil yurttaşlara ilişkin gerekli önlemlerin alınması talep edilmiştir.

Kaymakam Kütük görüşmede, olaylarda yaşanan can kaybının sadece bir kişi ile sınırlı olmasını başarılı bir operasyon olarak yorumlamış ve dile getirmiş olduğumuz kaygıları önemsendiğini ve gerekli talimatlarda bulunacağını ifade etmiştir. Özellikle Sağlık Ocağında basına yansıyan görüntülerden öğrenmiş bulunduğumuz bir kısım kolluk kuvvetlerinin 'tekbir' getirmek suretiyle uzun namlulu silahlarla ateş açma olayının soruşturulması ile ilgili talebimize, söz konusu kolluk kuvvetlerinin kendi emrinde çalışmadığını ve ilçe dışından operasyona katıldığını ve bu talebimizin Diyarbakır Valiliğine iletilmesi önerisinde bulunmuştur.

Tuba Köse – (Silvan Cumhuriyet Başsavcısı)

Heyetimiz ile Cumhuriyet Başsavcısı Tuba Köse ile yapılan görüşmede, gelen olarak işlenen tüm suçlarla ilgili soruşturma başlatacaklarını, savcılıklarına yansımayan hadiselerin tarafımızca kendilerine bildirilmesini istemiştir. Sağlık Ocağında basına yansıyan görüntülerden öğrenmiş bulunduğumuz bir kısım kolluk kuvvetlerinin 'tekbir' getirmek suretiyle uzun namlulu silahlarla ateş açma olayının soruşturulması ile ilgi talebimize karşılık olarak, konu hakkında derhal soruşturma numarası vereceğini ifade etmiştir.

Zuhal Tekiner (Silvan Belediyesi Eş Başkan Yardımcısı)

Cuma günü çatışma çıktığına dair ilk haberi aldık ve 07.00 gibi çarşıya indik. Orda ki halkla görüştüük. Sıcak bir çatışmanın çıktığını bize iletiler. Ardından mahallelilerle görüştüük.

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU**

Polisin oraya geliş biçimi ve şiddetini anlattılar. Gün içerisinde Kaymakamla iki-üç kez görüştük. Görüşmenin içeriği, kontrolün sağlanması üzerineydi. Beş gün boyunca kaymakamlık, vali ve orada buluna halkla görüşmeler yaptık. Görüşmeler sırasında pek fazla bir saldırı olmadı. Zaman zaman çatılara yerleştirilen keskin nişancılara ateş açtıkları oldu ama bu biçimiyle değildi. Beş günün sonunda akşamdan sevkiyatlar başladı. Sevkiyatlarla birlikte sabah saat 04.00'te saldırı başladı. Saldırı esnasında biz beş günün yorgunluğuyla merkeze gelmiştik. Yani merkezde öğrendik, mahallede değildik. İlk başta bulunduğumuz evlerden çıkıp olay yerine gitmeye çalıştık. Girişimlerimiz oldu ama polisin sokağa çıkma yasağını gerekçe gösterip, bize 'geri dönün, gitmezseniz ateş açarız' şeklinde tehditleri ile karşılaştık. Ben Diyarbakır Caddesi üzerinde belediyeye doğru gelirken (ki burada bir kriz masası oluşturması açısından) üzerimize ateş açıldı. Bunun ardından biz 09.00 gibi belediyeye yetiştik. İlden gelen arkadaşlarımızla tekrar bir heyet oluşturduk. Vekillerle birlikte Kaymakam ile görüştük. Ancak Kaymakam elinde hiçbir şey olmadığını, Valinin de elinde bir şey olmadığını ve müdahale edemeyeceğini bize ilettiler. Yaralıların ve küçük çocukların orada olduğunu söyledik. Onları oradan çıkarmaları konusunda bize yardımcı olmalarını istedik. Ama güvenlik açısından bunu yapamayacaklarını söylediler.

Karşılaştığımız panzerlerin içerisindekiler Özel Harekatçıydı. Zaten panzerin içerisinden hiç inmediler, o şekilde müdahale etmeye çalıştılar. Alana yerleştirdikleri keskin nişancılardı.

Kerem Canpolat (Silvan Belediyesi Meclis Üyesi)

Bende 4-5 gündür buradayım. Aynı zamanda Diyarbakır'dan gelen heyetin içerisindeydim. Polislerle gençler arasındaki ilk çatışmayı duyunca biz bir heyet oluşturduk. Sonraki günler değişik polisler gelmeye başladı buraya, bizim tanımadığımız, Silvanı bilmeyen, zaman zamanda sivil insanlara ateş eden polisler. Bu durum bir gerginlik oluşturuyordu. Buraya gelen heyetlerle Kaymakamlık arasında yapılan görüşmelerde 2-3 gün müdahale olmaz denildi. Ama bu açıklamadan sonra gece saat 01.00 Silvan'a sevkiyat yapıldı. Yüzlerce araba geldi. Silvan'ın çevresi tanklarla çevrilmiş, kuşatma altına alınmıştı. Özellikle ova kesimi. Saat 05.00 civarından bir saldırı oldu mahallere. Vekilleri aradık. Vali ile görüştüler, Vali 'beni aşar' dedi. Sabah belediyeye ulaşmaya çalıştık. Halka ateş açtılar. İnsanlar sivilim dememe rağmen, elimizde vur emri var deniyordu. İnsanlar çareyi gece kaçmakta bulmuştu. Tarıyorlardı bizi. Vekiller alan girmeye çalıştık. Vekiller kimliklerini kaldırmıştı. Bir ara bir panzer geldi. Vekil 'ben vekilim' dedi, adamda kapıyı açtı çıkıp 'bende devletim' dedi ve gaz bombaları attılar. O gün ölümün olmaması bana göre şans eseri idi. Ya da Silvan halkının alışık olduğu bir durum oldu. Silvan tarihi boyunca ilk kez, devletin o acımasız yüzüyle karşılaştık.

TESPİT VE KANAATLER

1. Diyarbakır ili Silvan ilçesinde Diyarbakır Valiliği tarafından 18 Ağustos 2015 tarihinde Saat 01.00'den itibaren süresiz olarak sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve kapsamlı bir operasyon hazırlığı yapılmıştır. Gece saatlerinden itibaren ilçeye zırhlı araçlar ve Özel Harekat Timlerinin de aralarında bulunduğu çok sayıda güvenlik görevlisi personeli sevkiyatı yapılmıştır.

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

2. Sokağa çıkma yasağını ilanından önce başlamak üzere ilçe merkezi ve ilçeye bağlı tüm köylerde elektrik, su, internet ve mobil şebeke ağlarına erişim engellenmiştir. Erişim engeli, sokağa çıkma yasağının sona erdiği 19 Ağustos 2015 günü Saat 07.00'ye kadar sürmüştür.
3. Planlanan operasyonun uygulama şeklinin, görgü tanıklarının anlatımı ve inceleme çalışmaları sonucunda, sivil yurttaşların can ve mal güvenliğini tehdit edecek nitelik taşıdığı ve sivil yurttaşların gerçek silahlar kullanmak suretiyle hedef alındığı tespit edilmiştir.
4. Operasyon sırasında sivil yurttaşlara ait ev, işyerleri ve özel araçların, güvenlik görevlilerinin rastgele açtığı ateş sonucu kurşunlandığı ve yakılmasına sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.
5. Operasyon sırasında, mahalle aralarında güvenlik güçlerinin rastgele açtığı ateş sonucu, pek çok ev, iş yeri ve özel araç kullanılamaz hale getirilerek tahrip edilmiştir. Bu sırada güvenlik güçlerinin mahalle sakinlerinin duyabileceği bir şekilde ve bağırarak '*Ölürüm Türkiye'm*' isimli türküyü söylediği ve '*Allah-u Ekber*' şeklinde tekbir getirdiği, yine mahallede yaşayan yurttaşların duyabileceği bir şekilde ölüm tehditlerinde buldukları görgü tanıklarının beyanlarıyla tespit edilmiştir.
6. Ateş altında kalan ve can güvenliği tehdit edilen yurttaşların '*ateş etmeyin burada siviller var*' şeklinde güvenlik güçlerine uyarılarda bulunmalarına rağmen, güvenlik güçlerinin uyarılara aldırış etmeden rastgele ateş etmeyi sürdürdükleri tespit edilmiştir.
7. Gece saatlerinden itibaren ilçeye yapılan askeri ve polisiye sevkiyatın yarattığı tedirginlik, ilçede yaşayan yurttaşların ilçeyi terk etmelerine neden olduğu tespit edilmiştir.
8. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 2. Maddesi uyarınca herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Bu koruma devletin yalnızca hayata kasti bir biçimde son verilmesini engelleme zorunluluğunu değil aynı zamanda yetki alanında bulunan kişilerin yaşamlarını korumak için gerekli adımları atma zorunluluğuna da dikkati çeker. Yine aynı çerçevede Anayasanın 17. Maddesinde de yaşama hakkı koruma altına alınmıştır. Yetkili makamlar şahıslara karşı işlenen suçları engellemek ve bastırmak konusundaki görevlerini icra sırasında yaşama hakkını koruma pozitif yükümlülüğü altındadır. Bu gibi hallerde yetkili makamların belli bir şahsın ya da şahısların yaşamlarının üçüncü bir tarafın eylemleri nedeniyle gerçek ve yakın bir tehlike içinde bulunduğunu bildikleri ya da bunu bilmeleri gerektiği ve makul bir şekilde değerlendirildiğinde bu tehlikeyi bertaraf edebilecek önlemleri yetkileri dâhilinde almamış olmaları yaşam hakkının ihlali niteliğindedir. kamu gücünün kişilerin yaşam haklarının ihlal edileceğini bilmesi ve gerekli tedbirleri alması gerekirken bu yükümlülüklerini yerine getirmeyerek insanların ölmesine sebebiyet vermiştir. Devlet pozitif yükümlülüklerinin yanında negatif yükümlülüklerini de ihlal ederek doğrudan ölüme sebebiyet vermiştir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesine göre "Demokratik bir toplumda 2. maddenin önemine uygun olarak, ölümün polis veya güvenlik güçleri tarafından öldürücü kuvvete başvurulması sonucu gerçekleştiği durumda, AİHM, bu hükmün ihlal edildiği iddialarını çok dikkatli bir incelemeye tabi tutmalıdır. Bunu yaparken kuvveti uygulayan Devlet görevlilerinin hareketleri ile

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

birlikte inceleme altındaki hareketlerin idaresi ve planlaması gibi konularda dâhil olmak üzere olay sırasında mevcut olan tüm şartları da göz önünde bulundurmalıdır. Son belirtilen konu bağlamında, polis memurları, ister hazırlıklı bir operasyon olsun ister tehlikeli olduğu anlaşılan bir kişinin ani takibi olsun, görevlerini yerine getirirken boşlukta bırakılmamalıdır. Yasal ve idari bir çerçeve, kanun uygulayan yetkililerin kuvvet ve ateşli silah kullanımına başvurabileceği sınırlı durumları, bu bağlamda geliştirilmiş uluslararası standartların ışığında, belirlemelidir.” Bu değerlendirmeler ışığında heyetimiz, olaylara müdahale eden güvenlik güçlerinin operasyonun planlanması ve yürütülmesinde yaşam hakkını koruyamadığını ve gereğinden fazla güç kullanımı ile yurttaşların yaşam haklarını ihlal tespitine ulaşmıştır.

9. Heyetimizce yapılan gözlemlerde birçok evin kapısının kırılarak içeri girildiği ve konutlarda arama yapıldığı tespit edilmiştir. Anayasanın 21. Maddesi uyarınca kimsenin konutuna dokunulamaz, herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın yapılan bu aramalar nedeniyle kişilerin konut dokunulmazlığı hakkı ihlal edilmiştir. Ayrıca yapılan aramaların tüm evi dağıtarak ve ev eşyalarına zarar verilerek yapıldığı tespit edilmiştir.
10. Yurttaşlardan alınan bilgilere göre; olay günü sağlık hizmetlerinin durma noktasına geldiği hiçbir sağlık merkezi ve özel tıp merkezinin hizmet vermediği ve kapalı olduğu, olayda ölen yurttaşın ve diğer yaralıların çatışmalar altında yurttaşlar tarafından özel araçlarla Silvan Devlet Hastanesine götürüldüğü, Acil serviste yapılan müdahaleden sonra yaralıların Diyarbakır daki hastanelere sevk edildiği anlaşılmıştır. Kolluk kuvvetlerince Ambulansların güvenlik gerekçesiyle olay yerine gitmeleri engellenmiştir. Olay günü çatışmanın yaşandığı mahalledeki sağlık merkezine yapılan ziyarette kapıların ve camların kırık olduğu, binanın bahçesinde tamamen yanmış araçların olduğu, binanın arka tarafındaki üst kat duvarında kurşun izlerinin olduğu, binanın içerisindeki tüm odalardaki eşyaların dağıtılmış olduğu tespit edilmiştir. Sağlık Merkezi personellerinin merkezde olmadığı ve halen sağlık hizmeti sunulmadığı gözlenmiştir.

ÖNERİLER

1. Heyetimiz olayların gerçekleşme sebebi ve oluş şeklinin benzerlikleri karşısında 12.08.2015 tarihli Şırnak Silopi olayları raporumuzda da belirttiğimiz ve önerdiğimiz üzere, sivilleri hedef alan ve yaşam hakkı ihlali başta olmak üzere ağır insan hakları ihlaline neden olan saldırıları kınamaktadır. Olayların bütün boyutları ile açığa çıkartılması amacıyla etkin bir soruşturma başlatılmasını talep etmektedir.
2. Heyetimize ifade edilen operasyon sırasında ve sonrasında kolluk kuvvetlerinin sivil halka yönelik, tehdit, hakaret, saldırılar ve özellikle sağlık ocağı alanında kamuoyuna yansıyan ‘halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden’ davranış ve sloganlara ilişkin adli ve idari soruşturmaların derhal başlatılması ve bu soruşturmalar süresince ilgili personel ve amirlerinin açığa alınması gerekmektedir.
3. Yapılan operasyonlar neticesinde heyetimizce yapılan gözlem ve incelemelerde kişilerin konut ve işyerlerinde ciddi tahribatlar olduğu gözlemlenmiştir. Anayasanın

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
18.08.2015 TARİHİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ
İNCELEME RAPORU

35. maddesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin (İHAS) EK 1 No'lu protokolün 1. maddesi uyarınca herkes mallarının dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Yapılan operasyon neticesinde kişilerin mülkiyetlerine ciddi zararlar verilerek Anayasanın 35. maddesi ile İHAS'ın 1 No'lu protokolünün 1. maddesinde korunan hakları ihlal edilmiştir. Bu çerçevede kişilerin mülkiyet hakkına getirilen bu zararların derhal karşılanması gerekmektedir. Diyarbakır Valiliği tarafından bir zarar tespit komisyonu oluşturularak, olaylar sırasında yurttaşların yaşadığı maddi ve manevi mağduriyetleri karşılanmalıdır.

4. Silvan da olayların ve operasyonun devamı sırasında tüm iletişim kanallarının (telefon, internet vb.) herhangi bir yargı kararı olmaksızın kesilmiş olduğu gözlemlenmiştir. Herhangi bir yargı kararı olmaksızın kişilerin anayasanın 22. maddesi ile korunan haberleşme hürriyeti ile 26. maddesindeki düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti keyfi olarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırma aynı zamanda Silvan dışındaki diğer yurttaşların haber veya fikir almak ile vermek haklarını da ihlal etmiştir. Bu şekilde sınırlandırmaya sebebiyet veren kişi ya da kurumlar hakkında adli ve idari soruşturmaların başlatılması gerekmektedir.
5. Olası olayların önlenmesi için Yerel Mülki Birimler, ilçedeki siyasi parti, Sivil Toplum örgütleri ve kanaat önderleri ile diyalog süreci geliştirmelidir.
6. Rasyonel çözüm yollarını tüketmeden yapılan operasyonda sivillerin güvenliğine dönük bir planlama yapılmamış olduğu aşikâr olup sivil güvenliğini riske atan ölçüde ve şiddette ağır silahlar kullanılarak bir müdahale gerçekleştirilmiştir. Hal böyle iken yüzlerce özel hareket timinin kullanılması kolluğun fiillerinin denetlenemez hale gelmesine sebebiyet vermiştir. Kolluğun böylesi operasyonlarda en ciddi şekilde ve aralıksız olarak denetlenmesi gerekmektedir.
7. 12 Ağustos 2015 tarihinde İHD ve TİHV tarafından kamuoyuna açıklanan 'Şırnak Silopi Olayları Raporu'nun sonuç ve öneriler başlığı altında yer verilen, gerçekleşmesi olası operasyonların yeni hak ihlallerine yol açacağı yönündeki endişeler ifade edilmiş olmasına rağmen, maalesef bir kez daha haklı olduğumuzu ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple endişe ve kaygılarımız artarak devam etmektedir.
8. Heyetimiz genel olarak çatışmalı süreç ile birlikte yaşam hakkı başta olmak üzere artan hak ihlallerine dikkat çekmektedir. Bu sebeple seçim hükümetini güvenlik politikalarından bir an önce vazgeçmeye ve yeniden çatışmazsızlığın sağlanıp, taraflara diyalog ve müzakereye dönülmesi çağrısında bulunmaktadır.